

TORONTÁI

Ara 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bečkerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ara 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 2 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	

Rémhírek egy Pasity elleni merényletről.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Zagreb, aug. 9.

A városban tegnap olyan riasztó hírek terjedtek el, hogy Pasity miniszterelnök ellen merényletet követtek el és hogy meggyilkolták. A hír a zagrebi tőzsdén óriási izgalmat keltett. A rendőrség néhány órán belül megállapította, hogy a rémhír tendenciózus volt és széleskörű nyomozást indított a hír terjesztői után.

A szaloniki-i kikötő szerb zónájának ügye.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd aug. 9.

A külügyminisztériumban ma délelőtt a minisztérium nagybbrangu tisztviselői konferenciát tartottak. Pesity Ljubomir meghatalmazott miniszter elnöke alatt a szaloniki kikötő szerb zónájának ügyében. A görög kormány delegátusai nagy nehézségeket támasztottak ezen zóna megközelítésére vonatkozólag, ami miatt az Athénben folyó tárgyalások végtelen lassan haladhatnak csak előre.

A konferencia megvitatta a görög javaslatot, valamint az erre adott ellenjavaslatot.

Hare egy hegycsucsért.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Ljubljana, aug. 8.

Szlovéniában néhány nappal ez előtti egy incidens tört ki a nacionalista ifjúság és egy olasz turistacsoport között. Az olaszok kiakartak ugyanis rándulni a szlovéniai határon lévő Triglav nevű magaslatra, amely miután az olasz-szerb határmegállapító bizottság még nem döntött a hovatartozandóságáról, semleges területnek számított. A nacionalista ifjúság megtudta az olaszok szándékát, megszállta a hegycsucsot és lehetetlenné tette az olaszok feljövését.

Két nappal később az olaszok újra kirándultak a hegyre, de most már karabínerik és alpesi vadászok kíséretében kitűzték a csucsra az olasz lobogót és elénekelték fönt az olasz himnuszt. Állítólag az olaszok azóta gépfegyverekkel tartják megszállva a Triglavot.

A szlovéniai ifjúság augusztus 12-én nagy tisztelettel gyűlést tartt ebben az ügyben, sőt ma a minisztertanács is foglalkozott ez ügygel, hogy azt helyesebb megvilágításba hozza.

Görögországban új forradalom fenyeget.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Szaloniki, aug. 8.

Görögországban nagyarányú forradalom előjelei vehetők észre. A török frontról visszatérő katonák valamennyien forradalmi szelleműek. A közvélemény követeli, hogy

a kormány adja át helyét olyanoknak, akik a tavaszi forradalomban nem vettek részt.

Félő, hogy Görögország ismét véres polgárháború színhelye lesz.

Radics kavarodást akar maga körül.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Zagreb, aug. 8.

Radics és a radikális-párt közötti tárgyalások ügyét a horvátok még nem vették le a napirendről. A radikális Slobodni Domban Radics cikket közöl, amelyben újra foglalkozik az ismert zagrebi jegyzőkönyvvel és azt állítja, hogy a radikális-párt két megbízottja, akik vele tárgyaltak, Gyurisity Márkó és dr. Janity a tárgyalások folyamán állandóan helyeselték Radicsnak azt a taktikáját, hogy nem megy Beogradba.

Folytatónak azt mondja Radics a cikkében, hogy a radikális delegátusok elítélték dr. Spaho és dr. Korosec eljárását, mert mindketten, nemesak hogy együttműködtek a szkupstinával, hanem Spaho még az alkotmányra szavazott is, Korosec pedig klubjával együtt részt vett az alkotmány vitájában is.

A pápa nem csináltatott jóvátételi tervet.

Róma, aug. 8.

Az Osservatore Romano hivatalosan megcáfolja a Newyork Herald híradását a pápa által készített jóvátételi tervekről. Ezt a tervet állítólag Gaspár bíboros készítette volna és Mac Cormik szenator közvetítésével került volna Hardinghoz.

Harding koporsóját vivő vonat kisiklott.

— A „Torontál” tudósítójának távirata.

Newyork, aug. 8.

A Harding koporsóját szállító vonat Chapel állomáson kisiklott. Nagyobb baj azonban nem történt, úgy hogy rövid veszteglés után a vonat folytathatta útját.

Bikaviadal mint árumintavásári reklám.

Pozsony, aug. 8.

Ugy látszik nagy hiányokat pótolhatnak a mintavásárok, ha mindenféle csábító látványosságokkal kell odacsodítani a mélyen tisztelt — siberket és láncosokat. Mert a kereskedők nagy zöme már nem képes látogatni ezeket a gombamódra elszaporodott és abszolút nem reális alapú mintavásárokat. Ugy látszik, minél kevesebbet produkálnak az államok, annál több lesz a mintavásár.

Most jelentik Pozsonyból, hogy az ott megnyíló dunai árumintavásáron a városban bikaviadalmat fognak rendezni. A 20000 nézőt befogadó arénát már építik. A torreadorokat Spanyolországból szerzik. Ime, hogyan lesz az áruból — bikaviadal.

A török delegáció elutazása Lausannéból.

Lausanne, aug. 8.

A török delegáció tizenegy tagból álló küldöttsége elutazott ma Lausannéból, hogy Konstantinápolyba visszatérjen.

A kisentente a magyar zálogjogok felfüggesztésére.

Bukarest, aug. 9.

Duka román külügyminiszter tegnap meglátogatta Zchy gróf magyar követet, akivel közölte a sinajai konferenciának a magyar kérdésre vonatkozó határozatait.

Eszerint a kisentente bizonyos feltételektől tette függővé beleegyezését a magyar zálogjogok felfüggesztésére. Elsősorban

Magyarországra egy semleges ellenőrt neveznek ki, éppen úgy mint Ausztriába, aki mellé a kisentente egy delegátusa kerülne.

A magyar hadsereg azonnal lefegyverzését követelik, valamint az összes titkos katonai és irreudenta szervezetek felosztatását.

Berlin haláltánca.

Berlin, aug. 8.

A városban egész napon át a legvadabb riasztó hírek vannak forgalomban. Felelőtlen clemek röpecdulákon a Cuno-kormány lemondását közölték. Erre a híresztelésre a birodalmi bank lezárta pénztárát. A külvárosokban pedig az élelmiszerkereskedők üzleteit kifosztották.

A híreket megcáfolták ugyan, de a márka zuhanása miatt panikszzerűen vásárolták az idegen valutákat. A dollár négy millió, a hollandi forint, svéd korona jóval millió fölül van. Az osztrák korona hatvanöt, a magyar korona 188 márka.

Az élelmiszerhiány perceről-perere érezhetőbb. A közéletkezési miniszter elrendelte, hogy a félre tartálékolt készleteket vegyék elő.

Berlin, aug. 8.

A birodalmi bank igazgatósága értekezleten tárgyalta, hogyan lehetne véget vetni a márkainflációnak. Éjbe nyúló tanácskozás dacára a végeredmény az, hogy a bankjegyeket nyomják tovább, hogy a progresszív felértékelésük útján haladjanak.

A jövő héten a bankjegyforgalom kilenven billióval szaporodik, vagyis kétszer annyi lesz, mint a jelenlegi. A pénzügyiséglet olyan óriási, hogy az éjszaka nyomott bankjegyeket minden hajnalban repülőgépen viszik Hamburgba, Köhbe, Frankfurtba és a többi nagy városba.

A jegybanc épülete előtt ezrével állanak az emberek, hogy az éj folyamán készült pénzekből kapjanak. A közönség izgalma nőttön nő, mindenki szabadulni akar a pénztől és értékpapirokat vesz.

Azokat a híreket, hogy a kormány elczi a márkavalutát, a birodalmi gazdasági miniszter megcáfolja.

TŐZSDE

Augusztus 8.

Beograd. (Zárlat.) London 426, Páris 537, Milano 403-50, Genf 1683, Newyork 93-25, Berlin 00016, Prága 273-75, Wien 013, Bukarest 47, Brüsszel 245, Szófia 83, Budapest 050.
Zürich. (Zárlat.) Newyork 552,

London 2518, Páris 3150, Milano 2370, Berlin 00001, Bukarest 275, Prága 1615, Wien 00977 és egynegyed, Budapest 003 és egynolcad, Varsó 00024, Szófia 500, Beograd —.

Budapest. A devizaközpont hivatalos árfolyamai. Berlin 030-050, Wien 2735-2775, Newyork 18800-19400, Páris 1070-1109, London 85780-88180, Milano 809-844, Prága 549-573.

A magyar nemzetgyűlésből.**A „Torontál” tudósítójának távirata**

Budapest, aug. 8.

A nemzetgyűlésen az indemnitási vita részletes tárgyalását folytatják. Valkó Lajos kereskedelmi miniszter felszólalásában a Farkas által ajánlott munkásegyleti bizottság létesítését ajánlja addig is felállítani, amíg a hosszadalmas proceszus utján törvény gondoskodik róla.

Nagy Emil igazságügyminiszter huszonegyedik szakaszban ajánlja az árdrágítókról szóló intézkedés visszaható erejűvé való tételét. Bár furesáu hangzik — mondja Nagy Emil — de a rendkívüli viszonyok megkövetelik ennek a szükségességét.

A pénzügyminiszter rövid felszólalása után az indemnitást általánosságban és részleteiben elfogadják.

A házelnök és az alelnökök most megbeszéléseket folytatnak a pártokkal, hogy tegyék lehetővé, hogy a Ház zárülését tartsa.

Balla Aladár Gömböst akarta uralomra juttatni.**A „Torontál” tudósítójának távirata.**

Budapest, aug. 8.

A Magyar Hírlap Balla Aladár Batthyány-párti volt képviselőnek Gömbös kormányra jutásával kapcsolatban folytatott tárgyalásairól ma új részleteket közöl.

Balla, akinek Gömbös külpolitikai szempontjainak érvényesítésére irányuló tárgyalásairól Gömbös semmitsem tud. A jogszláv királyság megbízottjánál tett lépéseivel egyidejűleg érintkezésbe lépett a magyarországi köztársasági mozgalom egyik vezető tagjával is. Ennél Balla az iránt érdeklődött, mi lenne a köztársasági politikuskok felfogása és álláspontja Gömbös uralomra jutása esetén. Külpolitikai szempontok is kell, hogy egy táborba tömörítsék az ország valamennyi antiburgista tényezőit — fejtette ki nekik Balla Aladár. Gömbös uralomra jutása esetén — biztosította őket Balla — szabad propagandát biztosítanak a köztársasági mozgalomnak, minthogy az az álláspontja, hogy az ország és külpolitikájának érdeke ez.

Ebben az ügyben nyilatkozott Veer Imre, a köztársasági-párt elnöke, aki kijelentette, hogy Ballával tényleg beszélgetett erről és hogy ennek a beszélgetésnek a tartalma fedi az említett kérdést, a köztársasági mozgalom szabadságáról Gömbös esetleges uralomra jutása esetén.

Anglia hódít. Londonból jelentik, hogy Nagybrittánia a Dél-Sarkot és a Déli Sark területét brit területnek nyilvánította és az új-zelandi kormányzó igazgatása alá rendelte.

Budapesten egyre nő a drágaság. Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a drágaság egyre növekedőben van. Különösen a huszias vezet. A disznóság 8600, a borjúhús 6800, a szalonna 11000, a zsír 11600 korona.

Letartóztatták a sombori állami detektívcsoport főnökét.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Sombor, aug. 8.

Az ügyészség néhány nappal ezelőtt vizsgálati fogságba helyezte Lukasevity Milost a sombori állami detektívcsoport főnökét és segédjét Nadrjanszki Lázár detektívét. Mindkettőt vesztegetéssel és korrupció terjesztésével vádolják. A vádirat szerint jó pénzért még kémkedés és csempészés vádjai miatt letartóztattott egyéneket is szabadon bocsátottak. Ugyanezen ügyből kifolyólag letartóztatták Sentán Setyevrov Milos detektívét. A bűnügy lefolytatására a belügyminisztérium egy főtisztviselőjét küldötte le Somborba, akinek javaslatára még tízenhat detektívét tartóztattak le a Vajdaság területén.

HIREK

1557-ben a spanyolok legyőzik a franciákat St Quentinél

1792-ben a nagy francia forradalomban ezen a napon rohanta meg a külvárosi főlegyevertett csőcselék a Tuileriákat és ettől a naptól kezdődik tulajdonképpen XVI. Lajos király tragédiája. A porosz hadsereg a francia emigránsok segítségével benyomult ugyanis a Champagneba és Páris elpusztítással fenyegette, ha a királyt megsértik. A porosz sereg vezérének Brannschweigi Ferdinándnak ez a tapintatlan nyilatkozata végig sértette a franciák nemzeti büszkeségét. A jakobinus-párti községtanács válaszul erre a király letételét követelte a nemzetgyűléstől, másnap pedig augusztus 10-én a felfegyverzett csőcselék megrohanta a Tuileriákat, annak védőit a svájci gárdát felkoncolták. A nemzetőrösgtől cserbenhagyott király családjával együtt a törvényhozó gyűlés termébe menekült, ahová a tömeg követte. A megrettent gyűlés erre Lajos jelenlétében felfüggesztette a királyi hatalmat és egy gyűlés a konvent (convention nationale) összehívását rendelte el, amely a királyság és a király sorsa fölött dönteni fog. Addig is a királyt családjával együtt a Temple-be zárták.

1914-ben Franciaország hadat üzen Ausztria-Magyarországnak.

Házasság. Petrov Száva megyei tb. főjegyző ma vezette oltárhoz Kraljev Katalint. Az esküvőn részt vett Raity Szvetiszláv alispánnal az élén a megyei tisztkar, amely elhalmozta szerenese kívánataival az ifju párt.

Elfogták Bugár Salamon hozzátartozóit. Az écskai csendőrség ma délelőtt beszállította az ügyészség fogházába Bugár Salamonnak, a cukorgyári rablógilykosságban részes és jelenleg szökésben lévő rabnak atyát, Bugár Nikát. A megszökött rab feleségét, Zsurkica Flórárt és Bugár Tódort, Salamon 18 éves öccsét. A csendőrség mindhármajukat azzal vádolja, hogy lehetővé tették a szökésben lévő Bugár Salamonnak az elrejtőzést és továbbshökést.

Katonafiuk kérése. Egy sisaki katonafiú közli velünk, hogy szeptember 10-ikén kezdődik a „ratna sluzsba” vagyis nagygyakorlat és hogy a szülők, vagy hozzátartozóik, akik szolgálatot teljesítő hozzátartozóiknak levelet, pénzt vagy csomagot akarnak küldeni, küldjék azt okvetlenül szeptember 8-ikáig, mert azontul nehéz lesz a jóféle hazai holmikát megkapni, amikért pedig kár volna.

No most melyiknek lett igaza? Budapesről jelentik, hogy az Eckhardt-Fábián-féle kardpárba ma megtörtént. Két összezapás után Eckhardt egy karcólast kapott az arcán, Fábián pedig egy lapos ütést a homlokára.

Rétitüz. Az écskai csendőrség jelenti, hogy az Écska község határában lévő tiszaí ármentesítő társulat tulajdonát képező nagyobb mennyiségű szalma és kukoricaszár kigyúladt és elégett. A nyomozás megindult.

Menekülés két hajótörésből egy óra alatt. Az Eldorado nevű svéd gőzhajó személyzete elmondhatja magáról, hogy az isteni gondviselés különösen örködött fölötté. A svéd hajó ugyanis múlt vasárnap Yarmouth angolországi kikötőváros közelében nyílt tengeren sűrű ködben összeütközött a Begona nevű spanyol gőzhajóval és annyira megsérült, hogy képtelen volt utját folytatni. A Begona, amely orrával furódott neki a svéd hajónak, teljesen sértetlen maradt és fölvette az Eldorado összes személyzetét: 43 férfit és két asszonyt, azután folytatta utját Yarmouth felé. Alig haladt azonban egynéhány kilométert, amikor egyszerre irtózatoss rekesgésropogás hallatszott és a személyzet rémülten vette észre, hogy a Begona annyira megsérült, hogy azonnal süllyedni kezdett. Az a hajó, amely a spanyol hajónak nekiszaladt, a Sheridan nevű angol gőzös volt, amely sértetlen maradt és természetesen fölvette a süllyedő spanyol hajó és az Eldorado személyzetét. Alighogy az utolsó embert átvonszolták a Sheridanra, a spanyol hajó oldalt fordult és pár pillanat alatt elmerült. A Sheridan aztán rövidesen szerencsésen partra ért a két hajó hajótöröttjeivel.

* Az International Bioskopban osütörtök és pénteken 7 és 9 órai kezdettel előadják a Leleplezett találatát a bájos Lya Marával a főszerepben.

Az orvosi kamaráról szóló rendelet szövege pontos magyar szövegben izléses füzetben kapható az Orient-vállalatnál (Torontál kiadóhivatala). A minden orvost érdeklő nagyfontosságú rendelet ára 30 dinár.

* Atutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beograd pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

* Kurirunk másodnapoként megy Beogradba. Banatska Trgovačka Agencija Veliki Beeskerek, Aleksandrova u. 27. Telefon 32.

* Atutalásokat és csekkiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valutabiztosításokat legjutányosabban eszközöl a Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

* Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál Veliki Beeskerek. Telefon 329.

Visszament partiért — kártérítés.

Tudjuk, hogy Amerikában a törvények nem ismernek játékot a nőekkel szemben a férfiak részéről. Ott, ha egy férfi jegyet váltott egy nővel, a házasság alól nincs szabadulás, ha csak a nő is nem akarja. Bár az egyszer adott szó nem szolgálna tulajdonképpen törvényre, mely azt emlékeztetesse, aki a szót adta, az ifju Amerika számolt az emberi gyöngeségekkel és a szót nem tartók feje fölé odafüggesztette a törvény Damokles-kardját. Csodálatos, hogy a vén Európában különösen a nőknek adott szót veszik igen könnyen és bizony ebben a lovagias atmoszférában minden napos, hogy a férfi szót nem tartását sötét tragédiák jelzik.

Európában csak Anglia az az ország, ahol a házassági ígéretet törvény védi. Mentől inkább keletre megyünk, annál könnyelműbb a jegyváltás kötelező voltáról a felfogás. Hogy aztán a férfiak ezen lovagiatlansága minő összefüggésben van a prostitúcióval, amely keleti irányban mindnkább emelkedő méreteket mutat, az külön vizsgálat tárgyát képezhetné. A prostitúció sok európai szellemi oka között bizonyára ennek szerepét is ki lehetne mutatni.

Franciaországban most ezen a téren is — hogy úgy mondjuk — megtört a jég. Egy francia ifju jegyet váltott egy leánnyal. Négy évi jegybenjárás után a fiu szülői kívánságára lemondott a leánnyal. Ez azonban nem nyugodott olyan könnyen a dologba belé s pláne, mikor megtudta, hogy a visszament parti oka tulajdonképpen az, hogy az ifju egy nála gazdagabb, de csunyább és idősebb leányt akar elvenni, egyszerűen beperelte az ifjut. A saint-etiennei bíróság a tényálladék kiderítése után szenzációs ítéletet hozott: 15 ezer frank pénzbüntetésre ítélte az ifjut, amely összeg kártérítés gyanánt a cserbenhagyott leányt illeti. A bíróság ítéletében hangoztatta, hogy tulajdonképpen a szülőket hibáztatja, viszont a leánynak, akinek hirnevén az eset rontott, joga van kártérítésre. Az ítélet bizonyonnyal gondolkodóba fogja ejteni a szülőket, vajjon beleavatkozzanak-e gyermekeik szívügyeibe, amelyen a szülők a legtöbbször ugyanis csak rontani tudnak.

A szóban forgó esetben az ifju a büntetést megfizette. Teltett a gazdag leány hozományából.

MOLNÁR L., NOVI BECSEJ.

Sok szerencsét kívánok névnapodra. Isten veled!

1459

Ólél Ágföldi Magda, Zsabalj.

Nem engedte a fiát a lakodalomba.

Leszurta a fiát egy brutális apa

Kikinda, aug. 8.

A mai időkben a népies lakodalmak ritkán szoktak elmúlni anélkül, hogy valami fejbetörés vagy késelés ne történjen. Így történt ez Kikindán a múlt vasárnap is. Egy lakodalomba meghívták Gyimparin Misa gazdag földbirtokos fiát, a 22 éves Gyimparin Braniszlavot. Az apa elenezte, hogy fia elmenjen, de a fiu semmit sem törődve apja ellenzésével, elment. Mikor reggel felé a fiu hazajött a lakodalomból, elébe jött az apja egy hatalmas késsel, hátulról megtámadta a fiát és négy szurást ejtett rajta. A fiu eszméletlenül esett össze. Az előhívott orvos a kórházba szállította. A bestialis apa ezután megszökött. A rendőrség nyomban üldözőbe vette és késő este el is fogta. Dr. Bojavics vizsgálóbíró és dr. Brancsics törvényszéki orvos kiszállottak az élet és halál közt lebegő fiuhoz a kihallgatás megejtése végett.

Magyar fejek.

Peidl, a szociálista-vezér.

Mikor a kommunizmusban, illetve a Károlyi-forradalomban kompromittált magyar szociálista vezérek Wienbe emigráltak, Budapesten az ugynevezett „második garnitúra” vette át az ügyek vezetését. Ennek a második garnitúrának leglelkesebb és legképzettebb vezére Peidl Gyula, aki a magyar szociáldemokrata-párt frakciójának is vezetője.

Győrvarmegye Ravazd községében született Peidl 1873-ban. Nyomdászinas lett, majd felszabadult és mint nyomdászlegény bejárta egész Európát. 1900-ban a nyomdászság szervezetének vezetője és a Typographia szerkesztője lett. Később részt vett az Általános Fogyasztási Szövetkezet megalakításában és ennek titkára is lett. 1909 januárjában népjóléti miniszter. A kommunizmusra nem szimpatizált és a kommunizmus kitérője után minden tisztségéről lemondott. A kommun bukása után öt napig miniszterelnök volt, de a Friedrich-féle ellenforradalom megbuktatta. Novemberben a kilencévesek miatt külföldre menekült és a Gráz melletti Radegundban élt, mint korrektor. 1921 novemberében tért vissza Budapestre és elfoglalta a helyét a nyomdászság szervezetében. A nemzetgyűlési választásoknál pártja Budapesten és Szegeden jelölte. Mindkét helyen fölényesen győzött. Szegeden Pálffy Dánielt buktatta meg 1209 szótöbbséggel.

A magyar nemzetgyűlésben Peidl, mint a huszonöt tagból álló szociálista frakció vezérszónoka, komoly és konkláns hangjával általános rokonszenvet szerzett magának. Bár, mint a párthatározatok keretei közé szorított szociálista képviselőnek, csak ritkán nyílt alkalma arra, hogy egyéni kvalitásait csillogtassa, néhány felszólalásából is kitűnt, hogy az egykori nyomdászinas világiatott, képzett politikus, aki elfogulatlanul és egy küzdelmes élet tanulságainak ismeretével szemléli a jelenségeket. Peidl mérsékelt felfogása, amely irtózik minden túlzástól, nemcsak pártjában, de az egész magyar közéletben tiszteletet (biztonság) részére. Külpolitikai téren megegyezést sürget a kiséntentel.

Elsejei séta Becskereken vagy miből élnek az emberek?

Becskerek, aug. 9.

Még abból az időből, amikor az emberek a hónapnak 25-ikétől 30-ikáig eső részét küzdve, számlálva végignyomorogták, még abból az időből bizonyos babonás tisztelet maradt fenn az elseje iránt. Azzal az indiszkrét kérdéssel fordulni valakihez: hogyan él? hogy méltóztatik kijönni a fizetéséből? éppen ilyen tájt elsején aktuális és ezért bátorokdunk néhány jó ismerősünkkel bizalmas látogatást tenni.

Az a számítás azonban, hogy elsején jobbkedvűek az emberek, esődöt mondott. A békevilág elseji mámoros hangulata ma már eltűnt és a hó legelső napja éppen a végtelen gondoknak tornyosulása, amikor rászáll az agrár a probléma, hogyan lehet harminc vagy harmincegy napot eltengetni ebből a kis pénzből.

Az ügyvéd,

aki valaha élénk szerepet vitt Becskerek társadalmi életében, békebeli bürgermentés irodájában fogadott és mindjárt rávilágít az intellektuális pálya minden nyomortságára:

Azt kell hinnünk, hogy a háború minden vonalon a fizikai erőt juttatta győzelemre. Ha a nálunk most elfogadható 45-50-szeres indexszámot vesszük figyelembe, csak a két keze munkája után élő ember keresi meg békebeli jövedelmének harmincszorosát. Ahogy a pénz, éppen úgy értéktelenedett el a szellemi munka és az egyetemi éveken át ébren, tanulásban töltött munka a legrosszabb tőkebefektetés. Ma, ha 500 vagy 1000 dináros honorárium folyik be az emlékezetes nap, az ügyvéd praxisában. Békében pedig az 50-60 koronás perköltség a minimális volt. Az emberek borzadnak a pereskedéstől, a perenkívüli praxisal pedig nem minden ügyvéd bír, ha pedig bír, akkor is kénytelen belátni, hogy összeköttetése, ügyessége révén keres, de nem jogi tudása által.

Egy hivatalfőnök

állami tisztviselő azzal kezdte választását, hogy meg van elégedve fizetésével.

— Van ugyan 2500 dinárom havonta mindennel együtt. Otthon négyen vagyunk. Ma lefizetek lakbérre 250 dinárt, számítok egy napi háztartási költségre 60 dinárt — így már elhelyeztem 2110 dinárt. Kellene félretennem a jövő elsejére valamit, a gyerekek cipőföldözésére, egy kis ruhaigazításra, 1-2 kiránduló estére kávéházba, az asszony számáramegymásra, villanyszámlára — mindegyikre marad fedezetül 390 dinár. Én meg vagyok elégedve! Jogot végeztem, tizenhárom évig tanultam. De így van mindenki, aki szellemi pályára ment. A tanár, a mérnök, a bírósági, akinek jövedelme nem haladja túl a közepes gyári munkásét. Az élet mélyén talán sohasem tengődött annyi ember, mint ma.

A magántisztviselő

kijelentette, hogy szó sem lehet arról, hogy a fizetéséből meg tudjon élni. Ez csak valami támpont, a melyből kiindulva meg lehet a nyomort kezdeni. Nem a hó végén, hanem már a hó elején! Ha azt mondjuk beosztani, akkor a legteoretiku-

sabb szót mondtuk ki. Mire lehet 1500 dinárt beosztani. Mondják, a fátélire emelkedni fog, zsirt is kellene szerezni, lisztet. Így minden gazdasági hullám belénk verődik és bennünket sujt. Régebben a szerény igényű, beosztással élni tudó ember ment a hivatalnoki pályára, ma ez a lépés önfeláldozás. Azt hiszem, ha ezek az állapotok továbbra is így tartanak, teljesen lezüllik az intelligens osztály, teljesen lemálik az emberről a magasabb társadalmi osztályba való törekvés vágya és ezáltal az egyéni ambíció is. Két fiam gimnáziumba jár. Titokban a kisebbik felé nézek nagyobb reménnyel, aki nem tanul. Abból mesterember lesz hála Istennek. A másik vesztébe rohan: — tanul. Lateiner lesz belőle!

A nyugdíjasnak

nemese elseje. Valamikor a hó eleje körül szokott megjönni az a kis papírrongy, amelyen az ő neve mellett ez áll: 580 dinár! És egy óshaju, kedves öreg asszony, ahogy a rossz vice mondja, a „legnagyobb életművész” a beletörődés mosolyával mondja:

— Mindent eladogatunk. Amely kicsi maradt a nyugdíj, úgy nőtt ezeknek a dolgoknak az ára — és rámutat a régi szép butorok még megmaradt egy-egy példányára. A régi hálószobáról megtudtuk, hogy „antik” és vettünk helyébe két fenőfaágyat. Az „Altien” eszék sem kelletek két olyan öreg embernek. A férjem elsején egy magán-cégnél kapott állást, 1200 dinárunk lesz és megpróbálunk ezután semmit el nem adni.

Egy ismert nagykereskedő.

ismerősömhöz fordulok. — Elseje!! Nekem csak annyiban van elseje, hogy akkor el kell fizetni a házbért, a személyzetet, azt a pár embert, aki abból él amit elsején kap. Aztán hátra marad a gond — miből élek én? Milliós raktáram van. Ha el akarok adni — hitelbe kell adnom, akkor hónapokig nézhetek a pénzem után — viszont nekem fizetnem kell és seholsem tudok pénzt szerezni. Látja az irodai alkalmazottaimat ott az üvegfal mögött — azok tudják, hogy miért dolgoznak, azok „beosztathatják” — de én... Hogy házi-ter is vagyok? Ja igaz, majd elfelejtettem! Ma tényleg kellene házbéért 1500 dinárt kapnom, de hallom, azt az adóhivatalnak fizetik be. Eddig hozott a ház évi három percents, hát hadd fizessék az adóhivatalnak...

Elsejei sétám terve szerint az utolsó stezióm a szellemi munkások során

az újságíró

lett volna, de ő sohasem szokott a lapok hasábjain a maga ház dolgaihoz beszélni. Zsebében duzzadni érezte a sok nyomorosság látása után az elsejei pénzt és az izzó levegőben elegánsan, miadig üdén és pompásan megjelenő nők lépéseinek muzsikája között egy új problémája támad: ahol ilyen kevés pénz van, ki adja azt a sok-sok pénzt ami ezeknek a dága, kicsi nőknek kell?

És a sok kérdéses szélesen árasztja örökké ingyenes fényét és melegét az öreg, egyetlen olesó kincs, békebeli emlék: a nap!

A háztulajdonosok egy-letének megalakítása.

Becskerek, aug. 9.

Több háztulajdonos f. hó 2-án este 8 órakor gyűlést tartott a Klub-kávéházban közös érdekeik megbeszélése végett. Mindannyian megállapítják azon tényt, hogy a lakásoknak kényszer szerint való kezelése a háztulajdonosok részéről sok panaszra ad okot. A háztulajdonosok továbbá megállapítják azt, hogy jogaitól fosztva kiskorúakhoz hasonló elbánásban részesülnek, szóval gondnokság alá vannak helyezve. Ezen tehernek eltüntetése céljából a háztulajdonosok köteleességüknek tartják Veliki Becskereken a háztulajdonosok egyletét megalakítani, melynek kötelessége, illetékes helyen odahatni, hogy a háztulajdonos ismét háza és lakása felett rendelkezessék. A háztulajdonos csak akkor lesz ismét ur tulajdona felett, ha a hatóság ismét visszaállítja a szabad felmondás jogát. Ezen okból kötelessége és érdeke minden háztulajdonosnak, az egyletbe belépni. Váivetve kell küzdeni a szabad felmondás jogának visszaállítása érdekében. Ezt csak akkor lehet elérni, ha az összes háztulajdonosok egy jól szervezett egyletbe lépnek. A háztulajdonosoknak ezen egylete kell, hogy szervezkedését kiterjessze a Vojvodina összes városaira, mert illetékes helyen csak akkor lehet eredményt elérni, ha közös erővel járunk el. Az előkészítő-bizottságba választották: dr. Kleitsch elnök, Mircs tanár, Hollóssy, Arnold, Ziegler, Pavelka, Naszke, Sebeszla, Göttli, Ricin, Lukity, Radovanovity. Az egyletbe való belépésre fenti urakkal lehet jelentkezni.

Magyar mérnök talál-mánya.

Érdekes találmányról érkezik hír Newyorkból. A találmány szerzője Kaszab Miklós mérnök, aradi származású ember. Arról szól a híradás, hogy az Amerikában élő Kaszab Miklós mérnök feltalálta a három dimenziós fényképet, vagyis olyan fotográfiát, amely a tárgyat nemcsak magasságban és szélességben, hanem terjedelemben is feltünteti. Térképek felvételénél, építkezési, természettudományos, állattani, orvosi felvételeknél az új fotográfálás jelentősége nagy.

Valószínű legelőször a hirdetések illusztrációjánál fog döntő szerepet játszani, de minden bizonnyal teljesen átalakítja majd a portréfényképezés művészetét is. Kaszab Miklós, aki nem hivatásos fotografus, egy Ház nevű magyar embert vett maga mellé, akivel most találmánya tökéletesítésén dolgozik. A három dimenziós fényképezés feltalálója Magyarországon ismert építésmérnök volt, akinek építészeti tudását sok szép palota hirdeti Budapesten. Ő nyerte el az Erzsébet-emlékmű pályázatát is. A háború alatt, amikor a baretéren megsebesült, a katonai síremlékeket rendező szobrász- és építő-bizottságnak volt az ügyvezetője.

Kaszab Miklós már régebben él Amerikában. A háború előtt rokoni látogatására Magyarországra jött, ahol a háború kitörése megakadályozta abban, hogy visszatérjen Newyorkba. A háború után visszament Amerikába, ahonnan most érdekes találmányának híre érkezik. Találmányát Amerikában „Kaszab stenograph” néven ismerik.

Óriási arányban terjed Romániában a fascista mozgalom.

Brassó aug. 7.

Politikai körökben már hetek óta nyílt titokként pertraktálták azt a már többé-kevésbé bizonyossá vált tényt, hogy a liberális Brătianu-kormány tagjai között néhány olyan miniszter van, akik felfogásukban és érzéseikben a fascizmus felé hajlanak. A bukaresti lapok egyike-másika — bár burkoltan — említést is tett erről, de az ügy mélyére hatolni nem mertek, mert, mi türes-tagadás, az ügy minden tekintetben kényes és a fátyol pusztá meglehbenítésére a botrányok egész sorozata fakadhatott belőle. A lapok talán továbbra is tartózkodtak volna az eset fessegetésétől, ha a legutóbbi minisztertanácson nem robbant volna ki az ügy teljes nagyságában.

A minisztertanácson történeteket a kormány titokban szeretne volna tartani, az Aurora című lap azonban egész teljességében leleplezte a nagyjelentőségű minisztertanácson történeteket.

Az eset a következő:

A minisztertanács határozatot hozott, amelyről annakidején az összes lapok megemlékeztek s a melynek értelmében a vasúti kedvezményes jegyek bizonyos kategóriájára a minisztertanács kimondta, azt, hogy azokat nem ismerik el a jövőben érvényeseknek. Az ügy hátterében a Mosoiu és Vaitoianu miniszterek körül kitört konfliktus állt. Az érvénytelenítés főként azokat a tisztviselői kedvezményeket érintette, amelyeket Mosoiu miniszter Anghelեսcu és Vaitoianu miniszterek kérésére és előterjesztésére állított ki azelőtt, hogy a Kolozsvároitt megtartandó ugynevezett diák-kongresszusra a résztvevői akárok teljesen ingyen utazhassanak.

Az egyik liberális korifeusnak sikerült azonban kinyomozni, hogy nem annyira a diákkongresszust, mint inkább ennek leple alatt fascista nagygyűlést akarnak tartani. A tenni három miniszter teljes egyetértéssel igyekezett azon, hogy ennek a nagygyűlésnek résztvevői ingyen juthassanak Kolozsvárra. A liberális korifeusnak természetesen első dolga volt, hogy felfedezését Brătianu Jónel miniszterelnökkel közölje s a miniszterelnök viszont legelső kötelességének tartotta, hogy Mosoiu tábornoktól felvilágosítást kérjen.

S most érdekes fordulat történt.

Mosoiu miniszter, hogy a miniszterelnök előtt tisztázza magát, a legnagyobb lelki nyugalommal kijelentette, hogy ő a kiadott vasúti jegyek rendeltetéséről semmit sem tud s hogy ő azokat kizárólag másik két miniszterfarsának, Anghelեսcunak és Vaitoianunak egyenes kérésére adta ki, megjegyezve azonban, hogy Vaitoianu mindössze a pártfogó szerepét játszotta Anghelեսcu előterjesztésénél.

Mosoiu miniszternek ez a nyilatkozata, amely nem igen tanuskodik kollegialitásról, nagy feltűnést keltett s Anghelեսcu miniszter szerepét ebben az ügyben nem a legjobb szímben tünteti fel, hisz nem kevesebbről van szó, mint hogy a liberális kormány két támasza, a belügyi és közoktatásügyi tárcák tulajdonosai azok, akik a fascista propaganda

szolgálatába szegődtek. Liberális szempontokból pedig ez a bűnök legnagyobbika, mert hiszen ez az anarchia támogatását jelenti s mindenestre kétes színben tünteti fel a miniszterek magatartását.

S mindennek a következménye lett az, hogy azon az emlékezetes minisztertanácson ezeket a potyvasúti jegyeket érvényteleníteni kellett.

Sport

A zagrebi atletikai alszövetség bajnoki versenye. 100 m.: 1. Spahics 11-4 mp. 2. Matz. — 200 m.: 1. Matz 24-3 mp. 2. Bellen. — 400 m.: 1. Kojity 55-2 mp. 2. Pusnyity. — 800 m.: 1. Butkovity 2 p. 14 mp. — 1500 m.: 1. Butkovity 4 p. 36-4 mp. — 5000 m.: 1. Slijivaries 19 p. 10-5 mp. — 110 m. gátfutás: 1. Jakupics 18 mp. 2. Leandrov. — Sulydobás: 1. Leandrov 11-26 m. — Diszkoszvetés: Spahics 36-15 m. — Gerelyvetés: Gaspar 49-40 m. — Rudugrás: Kovacsity 3 m. 05 cm. Országos rekord. — Magasugrás: 1. Jakupics 170-75 cm. Országos rekord. — Távolugrás: 1. Spahics 6-60 m. Országos rekord. 2. Schlesinger 5-97 cm. — Hármugrás: 1. Jakupics 12-34 m. — 100, 200, 300, 400 m. staféta: 1. Hask 2 p. 15-2 mp.

Felelős szerkesztő távol, a szerkesztésért felel JUHÁSZ FERENC.

905—1923. adm. szám. 1469

Árverési hirdetés.

Katarina község 1923. évi augusztus 13-án délelőtt 9 órakor nyilvános árverésen elad 3 db kiselejtezt tenyészbikát.

Az árverés a község háznál lesz megtartva.

Katarina, 1923 augusztus 5-én.

Községi előljáráóság.

Eladó

két nagy tükör, három diván, két fauteuil, 3 párnázott ülőke és más tárgyak.

Érdeklődni lehet a 1471 Kovács-féle cukrászdában.

Eladó és azonnal beköltözhető

családi ház

Koszancsityeva (Korvin) u. 1. sz.

1472

Bővebbet ugyanott.

VRSAC és vidékén HIRDETESEKET a „TORONTAL” részére felvesz 988

GRÓB JENŐ
hírlap hirdetési iroda, VRSAC.

Bőrkereskedősegedet,

szakmájában jól kiképzett fiatalembert, keresek azonnali belépésre.

1450 Igényeit levélben közölje.

BRACA DONÁTH, SUBOTICA.

Asztalosok

butorgyarunkban felvétetnek.

1390

Kovini Bank R.-T. Kovin.

KOLBÁSZESTÉLY

A „FEHÉR GALAMB”-NÁL!

F. hó 10-én, pénteken este a „Fehér galamb”-hoz címzett vendéglő (Pupinova [Árpád] utca 15. sz.) kellemes és modern kényelemmel berendezett fedett udvari helyiségében kolbászestély lesz. A zenét egy ujonnan szerződött suboticei cigányzenekar szolgáltatja. Jó ételekről és italokról gondoskodik és számos látogatást kér SZOBCSÁK FERENC, vendéglős.

A „KÉK CSILLAG”-hoz

megérkeztek a legújabb párisi és bécsi divatujdonságok, u. m.:

velour-, brokat- és trikó-selymek

(200 cm. szélességben).

Azonkívül mindentéle

asztal- és ágyneműek, hímzett-, csipke- és szövettüggönyök.

A közismert legfinomabb minőségű

„Liliom” védjegyű cseh vászon

(80, 100 és 178 cm. szélességben).

ágyneműekre, női és férfi fehérneműekre.

Áruinkat közvetlen esakis elsőrendű gyárakból szerezzük be, miért is módunkban áll azt a legelőcsőbb ártan elárúsítani, amiről a t. közönség személyesen is meggyőződhetik.

Due választékú raktarunk és mérsékelt árak minden versenyt kizár.

ŽIVOJIN TERZIN I SINOVI

divat, kézmű és rövidárkereskedése

VELIKI BECSKEREK, ALEKSANDROVA (FŐ) UTCA.

Gazdák és hizlalók figyelmébe!

Folyó hó 7-től kezdve naponta friss tengeri-moslék kapható

Első velikibecskereki szeszgyár és finomító r.-t.-nál (azelőtt Lukács és Társai) Vel. Becskerek.

ROYAL MAIL LINE.

Angol Királyi Postagőzhajózási Vonal.

Rendszeres személy- és áruforgalom

Cherbourg—Hamburg—Southampton-ból Newyorkba és Kanadába.

Cherbourg—Liverpool—Southampton-ból Délamerikába.

3 oszt. fülkék 2 és 4 ágygal. Szükséges információkkal szolgál minden nyelven

ROYAL MAIL LINE JUGOSZLÁVIAI VEZÉRKÉPVISELETE

1402

ZAGREB, TRG I., SZ. 17.

Az Államvasúti pályaudvar mellett.

Sürgőnycim: „ROYMAILPAC”.

